

עיצוב הומור ביומני פועלים 'מחיינו' מול עיצובו ב'רומן רוסי' של מאיר שלו
טקסט בדיוני מול דוקומנט חברתי: 'כל הכפר שכב על הארץ מרוב צחוק'
עופרה מצוב כהן*

תקציר

מטרתו של מאמר זה הוא להשוות בין טקסט תיעודי-חברתי, יומנים של פועלים מן העלייה השלישית **מחיינו** מול רומן **רומן רוסי** שמתאר את חייהם של חלוצים ופועלים בארץ ישראל ונשען על חומרי תעודה כגון אלו שמופיעים ביומני הפועלים. המכנה המשותף בשני הטקסטים המצביע על ארשת חמורת סבר מעלה את השאלה, האם היה מקום להומור ביומני הפועלים ומנגד האם יש מקום להבעות הומוריסטיות בעיצובן של דמויות חלוציות הפועלות בשמה של האידיאולוגיה הציונית ובתנאי מחייה קשים למען הכלל, יישוב ארץ ישראל. ביומני הפועלים יש מאפיינים הומוריסטיים לרוב מעודנים שמטרתם לבקר את חברי הקבוצה ו/או את ראשיה. בטקסט הספרותי, **ברומן רוסי**, בניגוד ליומני הפועלים, המאפיינים ההומוריסטיים מצויים בשפע, סמויים וגלויים, ולעיתים מבקרים באופן בוטה תופעות חברתיות בחברה הישראלית בעבר ובהווה.

מילות מפתח: יומני פועלים מחיינו, פועלים, רומן רוסי, חלוצים, הומור, דמות, חתרנות, פוסטמודרניזם

* ד"ר עופרה מצוב כהן, החוג לספרות עברית, אוניברסיטת אריאל